

Yttrande

Datum
2016-05-31

Dnr
KS 2016/195.106

Till
Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande "Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)"

Ert dnr Ku2016/00088/D

Alvesta Kommun lämnar härmed följande remissyttrande avseende betänkandet "Låt fler forma framtiden (SOU 2106:5)"

Kommunen önskar inledningsvis framföra att utredningen är välskriven och väl underbyggd utifrån den kunskapsinhämtning och dialog som skett med förtroendevalda och tjänstemän på olika nivåer i det politiska systemet, med företrädare för de politiska partierna, representanter för civilsamhällsorganisationer och med intresserade från allmänheten.

Den representativa demokratin ska stärkas och vitaliseras så att alla har möjlighet att få göra sin röst hörd. I betänkandet förslås åtgärder i syfte att stärka demokratin på ett flertal nivåer. Ett antal förslag till ändringar i kommunallagen (1991:900) läggs fram tillsammans med förslag på hur demokratin kan förstärkas, utan att lagen ändras.

Kommunen delar till stora delar de utmaningar för demokratin som tas upp i utredningen. Det är en viktig fråga att arbeta för att modernisera det demokratiska systemet samt arbeta för ett breddat, hållbart och jämlikt deltagande i de demokratiska processerna. Utredningen är ett bra diskussionsunderlag för de politiska parterna i deras interna arbete för att utveckla det egna arbetet.

Betänkandet behandlar ett ämne som är speciellt komplext och komplicerat eftersom både ansvaret och verktygen för att kunna genomföra förändringar av arbetssätt och förhållande är uppdelat på flera aktörer. Det är dels upp till kommunerna, landstingen och riksdagen att förändra sitt arbetssätt, dels är det de politiska partierna som behöver förändra sitt arbetssätt. För att skapa förutsättningar för att få fler delaktiga kan vissa förändringar och förtydliganden göras i de verktyg som hanteras av kommunerna, landstingen och riksdagen.

Angående de delar i utredningen som rör hur politiska partier bör organisera sig anser Kommunen att det är något som berör de politiska partierna själva. Det är upp till varje parti att självt fatta beslut om hur det ska organisera sig. Det synes, enligt Kommunens mening, således svårare att förändra de politiska partiernas arbetssätt via lagändringar utan att kraftigt inskränka den frihet för den representativa demokratin som vårt demokratiska samhälle bygger på. Vad gäller de politiska partierna vill Kommunen betona att de helt och hållet ska äga rätten att utse personer till de politiska organen (inom ramen för lagstiftningen som reglerar valbarheten). Betänkandet behandlar även upp möjligheten att begränsa tiden då samma person kan uppbära samma uppdrag. Även om förslaget intention kan vara behjärtansvärt är det Kommunens uppfattning att även detta ska vara en fråga som helt ska ägas av varje enskilt parti.

Kommunen anser att de politiska partierna, på ett aktivt sätt, måste synas och delta i civilsamhället även mellan valen för att kunna representera medborgarna på ett bra sätt. Det är samtidigt viktigt att de politiska partier fortsätter arbetet med att rekrytera och fånga upp personer som vill engagera sig och forma framtidens demokratiska samhälle. Kommunen menar också att om partierna genomför rekryteringsarbetet systematiskt och regelbundet så minskar behovet av övriga åtgärder där medborgare ges direkt inflytande i de politiska församlingarna.

I betänkandet behandlas villkoren för det politiska arbetet, både vad gäller sammanträdeslängd, tillgänglighet till lokaler, handlingar m.m. men även reglering av ledighet från förtroendeuppdrag samt arbetet mot hot, våld och trakasserier i samband med ett förtroendeuppdrag. Dessa aspekter är enligt Kommunens uppfattning viktiga för ett hållbart och jämlikt demokratiskt deltagande. De förslag som tas upp i betänkandet, både som konkreta lagändringar samt i de beskrivande avsnitten, är till stora delar bra.

I det följande kommenteras några av de konkreta förslag till förändringar i kommunallagen som tas upp i betänkandet vilka Kommunen ställer sig positiv till:

- Förslaget avseende förändringen/förtydligandet att fullmäktige ska verka för att medborgare har möjlighet att lämna synpunkter inför beslut är bra. Basen för att detta genomförs är ett ansvar för partierna.
- Det är en utmärkt förändring att vara mer flexibel vad gäller att ha kvar uppdrag på grund av flytt. Åtgärden kan vara speciellt viktig vad gäller ungdomars möjlighet att vara engagerade.
- Möjligheten att utveckla formerna för att kunna delta på sammanträden på distans är ett bra förslag.

Förslaget angående förtroendevaldas villkor vad avser möjlighet till ledighet på grund av föräldraledighet eller sjukdom samt skrivningarna om att verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag på ett tryggt och säkert sätt är bra.

Förslaget om att fullmäktiges presidium ges möjlighet till att väcka en allmänpolitisk debatt utanför ramen för övriga ärenden kan bidra till att skapa större intresse för kommunfullmäktiges sammanträden.

Det är bra att förtydliga vad som räknas som namnunderskrift vid folkomröstningar och att det ges möjlighet till digitala underskrifter.

Kommunen ställer sig negativ till förslaget angående folkmotioner. Dessa kan motverka syftet att få fler engagerade i de politiska partierna. Kommunen finner det olämpligt att enskilda medborgare på detta sätt kan initiera ett ärende i de valda församlingarna och avstyrker därmed samtliga skrivningar vad gäller ”folkmotion”. Däremot bör det, enligt Kommunens mening, finnas möjlighet att på olika sätt utveckla dagens medborgarförslag. Detta möjliggör så att delar av utredarens syfte uppfylls exempelvis vad gäller möjligheten att undersöka om förslaget har större folkligt stöd än enbart förslagsställarens.

Kommunen vill avslutningsvis beträffande förslaget om förändrad rösträttsålder framföra att om denna förändring ska genomföras ska förändringen gälla samtliga val, inte bara kommunalvalet. Kommunen är tveksam till förslaget att sänka åldern till 16 år. Däremot är det tänkbart att man får rösträtt det år man fyller 18 år. Denna förändring skulle motverka att vissa förstagångsväljare får rösträtt först vid 22 års ålder.

Kristiina Kosunen Eriksson
Kommunchef